

VERENIGING
OUD EDAM

Vereniging Oud Edam- Jaarverslag 2020

In memoriam

Allereerst willen we twee mensen memoreren, die in 2019 zijn overleden. Zij hebben veel betekend voor Vereniging Oud Edam. Cor van Aanholt was jarenlang een nauwgezette en gewaardeerde penningmeester. Flip van der Leeuw maakte jarenlang deel uit van de werkgroep Ruimtelijke Ordening en Handhaving Stadsbeeld.

Covid-19 - coronavirus

Zoals in alle sectoren van de samenleving het geval was, heeft het coronavirus ook een wissel getrokken op Vereniging Oud Edam. Geplande activiteiten konden niet doorgaan, zoals een filmvoorstelling n.a.v. 75 vrijheid, een lezing en het uitstapje.

De jaarvergadering die in april was gepland, moest worden uitgesteld tot het najaar. Door de nieuwe maatregelen die in oktober van kracht werden, is uiteindelijk besloten om met diegenen die zich hadden aangemeld, de agendapunten schriftelijk af te handelen.

Bestuur

In 2020 was er een wisseling van de wacht. Renée Diederix-Schrichte heeft niet alleen haar taak als secretaris neergelegd, maar later ook het algemene bestuurswerk; het was moeilijk te combineren met het dagelijks leven. Als nieuwe secretaris trad Christiaan Veen aan.

Het Gele Steentje

Er waren in 2020 vijf genomineerden voor het Gele Steentje:

- Schepenmakersdijk 2 (voormalige pakhuizen het Melkmeisje en de Leeuw)
- Voorhaven 15
- Schepenmakersdijk 16a
- Brughoofden Noordervesting (nabij het Lokkenmientje)
- Wijngaardgracht 18/ Vestingpad 1

Op basis van een onderbouwing van de nominaties konden de leden ook ditmaal hun stem uitbrengen op het project van hun voorkeur. Schepenmakersdijk 2 kwam als winnaar uit de bus. Een delegatie van het bestuur heeft de trofee persoonlijk overhandigd aan Trudy van Leuzen en Rob van der Spek.

Er werden ruim 70 stemmen uitgebracht via de enquête op de website, met een speciaal enquêteprogramma. Ook kwamen enkele stemmen per mail en op papier binnen. Omdat het stemmen via het enquêteprogramma jaarlijks hoge kosten met zich meebrengt, heeft het bestuur besloten daar geen gebruik meer van te maken.

De Stad

Algemeen

Naar aanleiding van de Hoogstraat hebben wij in juli 2020 met de gemeente een gesprek gevoerd over onze rol in participatietrajecten. Wellicht zouden wij voortaan aan de voorkant ingeschakeld kunnen worden. Niet zozeer als stakeholder, maar veeleer als partij met expertise. Daar is in 2020 verder geen vervolg aan gegeven.

Diaconietuin

Ook in 2020 heeft de vrijwilligersgroep zich iedere eerste zaterdag van de maand eigenhandig ingezet voor extra onderhoud aan de Diaconietuin. In samenwerking met de gemeente heeft de werkgroep de door de buxusmot aangevreten buxushaagjes vervangen door ligusterhaagjes (liguster lodense) en zijn er ook extra hulst- en mahoniestruiken aangeplant. Wederom gaat onze dank uit naar Frank van Dijk.

Dankzij de niet aflatende inzet van onze onvermoeibare vrijwilligster Nan van Bekkum is een zaailing van de oude kastanjeboom geplant nabij de plek waar de monumentale moederboom stond. Punt van zorg waren de prullenbakken. Daarom heeft het bestuur gevraagd of Werkom, dat het reguliere onderhoud inclusief prullenbakken verzorgt, om de prullenbakken vaker te legen. Door de coronamaatregelen (1,5 meter) mochten de werknemers van Werkom in 2020 niet in reguliere bezetting aan de tuin werken.

Parkeerterrein Singelweg

In januari hebben Peter de Vries, bestuurslid Ruimtelijke Ordening en Handhaving Stadsbeeld, en Leontien Rosier, voorzitter, een avond bijgewoond over de inrichting van het parkeerterrein aan de Singelweg. Deze avond was een vervolg op een verkenningsgesprek met de projectleider van de gemeente en landschapsarchitect Joost Vos in oktober 2019, over de mogelijkheden tot landschappelijke inrichting om het zicht op de vesting te behouden en de auto's aan het zicht te onttrekken.

Het bezwaar dat wij in november 2019 hadden geschreven n.a.v. de vergunning voor een verharde inrit van het terrein was primair bedoeld om garanties te krijgen m.b.t. de exploitatie van het weiland: geen zwaar verkeer, geen laadpalen, geen voorzieningen.

De landschapsarchitect had een talud ontworpen dat geleidelijk vanaf het weiland oploopt, begroeid met wilde planten die in het veenweidelandschap passen. Dit ontwerp betrof een compleet talud. De gemeente wilde echter het talud, net als het parkeerterrein zelf, in twee fasen aanleggen. Wij hebben daarop met een schrijven aan het college ingebracht dat de aanleg in twee fasen een minder organisch talud oplevert. Je blijft het altijd als 'aangelegd' zien en het verbergt de geparkeerde auto's niet voldoende, waardoor het zicht op de vesting toch ontsierd en dus niet gewaarborgd zou worden. Wij hebben daarbij verwezen naar de toelichting bij de aanwijzing tot Beschermd Stadsgezicht uit 1977, waarin staat: "Bij het bepalen van de omgrenzing van het beschermde gebied golden de volgende argumenten: het waarborgen van het behoud van:

- a. de historisch-stedebouwkundige totaliteit van Edam, hetgeen resulteerde in het gebied binnen de vesting en de eerste aanzet van het Oorgat en
- b. het vrije uitzicht vanaf de provinciale weg E10 op de vestingwal en de daarachter gelegen stad, hetgeen resulteerde in twee open poldergebieden, ten noorden en ten zuiden van Edam aan de E10 gelegen.”

Kortom, wij hebben de gemeente verzocht het talud in één keer in zijn geheel aan te leggen. Gewoon meteen goed. Uiteindelijk hadden wij hierover in mei een gesprek met een volgende projectleider en is aan onze inbreng gehoor gegeven.

Ook in latere fases van de gesprekken met o.a. de bewoners zijn wij actief betrokken. Zo hadden wij een voorstel voor de verplichte verlichting van het weiland waarbij de bewoners zo min mogelijk overlast hebben. De projectleiding heeft dat advies overgenomen.

Korsnasterrein - Baanderversting

Nadat Peter de Vries en Leontien Rosier in 2019 herhaaldelijk om tafel hadden gezeten met de projectontwikkelaar en Peter ook nog eens namens Oud Edam als lid van de Welstands- en Monumentencommissie, waren de plannen voldoende herzien om tot een ontwerpbestemmingsplan te komen dat zo veel mogelijk aansluit bij het beschermde stadsgezicht. De projectontwikkelaar had voor de presentatie ervan een inloopavond georganiseerd, waarbij een delegatie van het bestuur ook aanwezig was. Punten waar wij het met de projectontwikkelaar over hadden gehad, zoals de bouwhoogte, waren hierin meegenomen.

Wij hebben wel een zienswijze ingediend op het bestemmingsplan, om een mondelinge toezegging uit eerdere besprekingen als garantie af te dwingen, namelijk dat de vesting zou worden hersteld mét dubbele bomenrij.

Daar hebben wij ook over gesproken met de projectontwikkelaar en de gemeente.

Oud Edam heeft wat betreft de Baanderversting twee speerpunten: de herprofilering van de vesting en de dubbele bomenrij. We hebben hier te maken met een Rijksmonument waaraan je wettelijk gezien niet naar eigen idee en willekeur een ingreep kunt doen. Dat verderop bij het Fardemterrein nog maar een enkele bomenrij over is, is natuurlijk een zware smet op het blazoen van de gemeente, die zich destijds niet aan de criteria van het rijks-beschermde stadsgezicht heeft gehouden.

Toch dacht de projectontwikkelaar in 2019 nog dat die enkele bomenrij langs het Fardemterrein hét voorbeeld was voor het Korsnasterrein.

Wij hebben onder het motto “beter nu dan nooit” in onze zienswijze de knuppel in het hoenderhok gegooid: herstel nu de vesting met dubbele bomenrij en niet pas over 25 jaar. Of geef een duidelijke garantie. Aanvankelijk kregen wij te horen dat de wethouders Koning en Runderkamp geen garantie konden geven, maar later staat in de Nota van Beantwoording Zienswijzen het volgende (letterlijk citaat): “De Baanderversting verdient een mooi historisch profiel én een mooie dubbele bomenrij. Het bestemmingsplan staat dit ook toe. Ons inziens vertegenwoordigt de buitenste bomenrij teveel waarde, ook in relatie tot de totale structuur, om nu al tot kap van deze bomen over te gaan. Om die reden is er voor gekozen om pas op termijn een dubbele bomenrij terug te brengen”.

Dat de gemeente de bomenrij aan de waterkant zo lang mogelijk wil behouden, past geheel in het Groenbeleidsplan bande gemeente, dat wij in 2019 positief beoordeeld hebben.

Hoogstraat

Een klein jaar nadat Oud Edam zitting had in de jury voor de Hoogstraat, kregen wij in april 2020 eindelijk het eerste ontwerp te zien van projectontwikkelaar HSB. De prijsvraag was in april 2019. De jurycommissie van Oud Edam bestond uit Jan Visser, architect van De Edamse School, bestuurslid Mark Ravesloot (speciaal hiervoor aangetrokken) en voorzitter Leontien Rosier.

Dit eerste ontwerp baarde ons enorme zorgen. Er waren drie identieke panden getekend, die op de zolderverdieping doorgetrokken kappen hadden, zodat er meer appartementen gerealiseerd konden

worden. Toen de voorzitter deze tekeningen onder ogen kreeg, heeft zij onmiddellijk de gemeente gebeld. Deze plannen stonden niet alleen haaks op het rijks-beschermd stadsgezicht, maar voldeden evenmin aan de criteria die de gemeente ruim een jaar eerder zelf had gesteld in het zogeheten Ontwikkelingskader. Bij het jureren in 2019 merkten wij al dat dit plan destijds onvoldoende aan die criteria voldeed. Op brieven die wij hierover aan het college hadden gestuurd, met daarbij het aanbod om onze expertise in te zetten, hebben wij nooit een reactie ontvangen. In 2020 hebben wij uiteindelijk wel enkele gesprekken gehad met de gemeente; ook met de ontwikkelaar erbij.

De aannemer/ architect heeft vervolgens die eerste plannen aangepast. In een bespreking waar ook de gemeente bij was, zouden zij die plannen presenteren, maar wij konden niet anders dan terug naar de principes van de aanbesteding. Waar staat de gemeente voor? Wat is het beleid? Wat waren ook alweer de criteria? Daarop is er een gesprek geweest tussen Oud Edam en de gemeente over de rol van Oud Edam. We hebben afgesproken dat bij een volgende soortgelijke gelegenheid onze expertise eerder ingeroepen zou worden. Wij zijn niet zozeer stakeholders (zoals omwonenden in dit geval), als wel de experts. Wij hadden namelijk zeer goed de verschillende inzendingen kunnen beoordelen op hun bijdrage en de verrijking van het stadsbeeld van Edam. De nieuwe plannen van de aannemer/ architect voldeden in onze ogen nog altijd niet aan de eisen.

Wij hebben aangegeven dat de plannen niet strookten met het eigen beleid van de gemeente. Denk daarbij aan het Bestemmingsplan Beschermd Stadsgezicht (2017), de erfgoedverordening (2018), de Centrumvisie Edam Vitaal (2018) en het Ontwikkelingskader Hoogstraat (2019). Deze beleidsstukken zijn alle gebaseerd op de Aanwijzing tot Beschermd Stadsgezicht en bijbehorende Toelichting uit 1977 – waarmee Edam een rijks-beschermd stadsgezicht werd. De gemeente ging daar niet in mee. Eind oktober werd ons gevraagd een inspraakreactie te geven op het voorontwerpbestemmingsplan. Hierin zijn wij nogmaals op deze punten ingegaan. Ook hebben wij de Welstandsnota (2017) erin betrokken. Wij kwamen tot de conclusie dat de gemeente er in feite net zulke strenge criteria op na houdt als Vereniging Oud Edam, maar dat zij in deze kwestie de eigen principes laat varen.

Een reactie bleef uit. Wel ontvingen wij eind december een brief van de gemeente over onze rol. In jip-en-janneketaal: ons werd verweten dat wij het spelletje niet meespeelden. We hadden immers in de jury gezeten, en bij de prijsvraag had dit plan gewonnen. Onze argumenten waren echter steeds dat dit plan, ook bij de aanbesteding en de jurering, niet voldeed aan de door de gemeente gestelde eisen. In mijn antwoord op deze brief heb ik me afgevraagd wat zwaarder weegt: een prijsvraag of het beleid. In maart 2021 is hierover een gesprek geweest.

Wat betreft de inspraakreactie: hierop ontvingen wij pas na lang aandringen een antwoord. Wij hadden zelfs de zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan al geschreven – dus een stap verder. Wat ons als hoogst merkwaardig en niet netjes opviel was dat de gemeente te elfder ure een cultuurhistorisch onderzoek had laten schrijven door bureau The Missing Link en daar in haar antwoord op de inspraakreactie naar verwees, terwijl dat rapport was gepubliceerd nadat onze inspraakreactie was verstuurd!

[Gevangenpoortsteeg 7](#)

Het bestuur heeft een bezwaar ingediend tegen de omgevingsvergunning die verleend was aan Gevangenpoortsteeg 7, de stopboerderij achter La Galera, gelegen aan de IJe. De vergunning betrof een B&B annex fysiotherapiepraktijk. Maar daar ging het ons niet om. Wij hebben bezwaar gemaakt tegen de verplichting dat de eigenaar zijn gasten op eigen terrein moet laten parkeren. Dit volgens het gemeentelijke beleid 'parkeren op eigen grond'. Dit is in onze ogen hier niet wenselijk i.v.m. de kwetsbare plek: de oever van de IJe op het oudste stukje van Edam. De historie gaat terug tot de 12^e eeuw. Maar ook de aanrijroute over de vesting (rijksmonument), die hierdoor overbelast wordt en

onveilig wordt voor wandelaars en bezoekers van het terras van La Galera. Bovendien was ten tijde van deze vergunning het parkeerterrein aan de Singelweg al gerealiseerd. En dat terrein was toch juist voor dit soort verblijfsbezoekers bedacht...?

Een ambtenares van de gemeente was van mening dat wij geen recht van spreken hadden, omdat het belang van de vereniging met deze vergunning niet werd geschaad. De bezwaarschriftencommissie oordeelde daar anders over, omdat Vereniging Oud Edam, gezien haar doelstelling en dagelijkse werkzaamheden, in dit geval belanghebbende is. Desondanks werd het bezwaar ongegrond verklaard.

Egbert Snijderplein

In verband met de restauratie van de Trambrug kwam de voorzitter in contact met de bewoners van o.a. de Lingerzijde, die om te parkeren afhankelijk zijn van het Egbert Snijderplein, oftewel het parkeerterrein naast het busstation. Net zoals Oud Edam waren zij niet blij met de plannen van de gemeente om hier een touringcarparkeerplaats van te maken en zelfs een tijdelijke plek voor de brandweerkazerne.

Onafhankelijk van elkaar hebben de bewoners en Vereniging Oud Edam de noodklok geluid. Het bestuur heeft zich niet aangesloten bij het burgerinitiatief dat vanuit de bewoners is ontstaan, omdat wij in tegenstelling tot de bewoners geen heil zien in het verplaatsen van het probleem naar bijvoorbeeld de Singelweg of het parkeerterreintje bij de Grote Kerk. Dat is een voorbeeld van 'not in my back yard'- denken en geeft een waterbedeffect, oftewel het verplaatsten van het probleem. Het artikel op onze website is door de leden goed ontvangen en ook opgepikt door De Stadskrant.

Nieuwe locatie Brandweer

Najaar 2020 hebben wij meegepraat over een nieuwe plek voor de brandweer. Ook het parkeerterreintje bij de Grote Kerk werd als optie genoemd. Deze optie was voor het bestuur uit den boze. Een brandweerkazerne op die plek zou ten koste gaan van het wettelijke recht op vrij zicht op de vesting. Bovendien zou er een monumentale boom gekapt moeten worden, wat ook nog een indruist tegen het gemeentelijke groenbeleid.

De Purmer

Eind 2020 vernam het bestuur dat de gemeente plannen heeft om een industrieterrein te vestigen in het noordoostelijke deel van De Purmer. Een gebied ter grootte van maar liefst 180 hectare. De Purmer ligt in ons belangengebied en het bestuur is dan ook van plan om zich er voor de volle 100% voor in te zetten.

Erfgoed en Historie

Scheepswerf Groot

Scheepswerf Groot is een gemeentelijk monument. Maar eigenlijk zou het een rijksmonument moeten worden. De eigenaars, Freek Slot en Karin Weel, kwamen bij ons met de vraag of wij konden helpen. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, die daarover gaat, stond hier helaas afwijzend tegenover. Er zouden al genoeg historische werven zijn. Inmiddels hebben Corrie Boschma en Herman Rijswijk op verzoek van het bestuur uitgebreid historisch onderzoek verricht. Hun rapport wordt momenteel aangevuld met een hoofdstuk 'heden' – de scheepswerf blijft zich ontwikkelen en profileren - en kan dan verstuurd worden met een uitgebreide toelichting.

De reden dat wij ons sterk maken voor de scheepswerf, is dat er op deze plek al zeker sinds de 15^e eeuw onafgebroken een actieve scheepswerf gevestigd is. Daarom is het zo belangrijk om deze plek

in stand te houden, ook voor de toekomst. Als ooit de plannen om hier villa's te bouwen door waren gegaan, was deze plek die zo belangrijk is voor het verhaal van Edam en haar historie als scheepsbouwstad, voorgoed uitgewist.

Informatieborden, samenwerking

Namens Oud Edam heeft de voorzitter bij het bestuur van Stichting Joods Edam geopperd om samen te werken waar het gaat om informatieborden in Edam, zodat er een uniform beeld ontstaat. Dit mede naar aanleiding van de verpauperde staat van de informatieborden die Oud Edam ooit her en der in de stad heeft laten plaatsen. Al die borden zijn ook nog eens verschillend van vormgeving. Wordt vervolgd.

Publicaties

Periodiek

In 2020 zijn twee nummers verschenen van het Periodiek. Op beide nummers hebben wij goede reacties ontvangen. Hulde aan de redactie.

Boek 75 Jaar Vrijheid - Edammer Portretten

In het kader van 75 Jaar Vrijheid heeft Oud Edam met een bescheiden subsidie en redactionele inbreng bijgedragen aan het boek Edammer Portretten. Een initiatief van Siem Kees Slegt van De Harmonie, geschreven, gefotografeerd, ontworpen en geproduceerd door resp. Carla Knelange, Marco Bakker, Rob Kaagman en Ben Knelange. Het was een zeer prettige samenwerking!

Boek Costerus, geschiedenis van Edam

In 2020 heeft het bestuur groen licht gegeven voor een nieuw boek: de hertaling van een tamelijk onbekende geschiedenis van Edam, door P. Costerus Wzn. Er zijn enkele geschiedenisboeken over Edam geschreven, maar dit boek bevat onbekende aspecten. Frans Kuiper tekent voor de tekst en Robert Lammers zoekt passende illustraties. Het oorspronkelijke typoscript dateert van 1869. Inmiddels is ook een manuscript opgedoken uit 1867.

Ledenactiviteiten

Door de coronapandemie konden onze geplande ledenactiviteiten niet doorgaan. Het ging om een filmavond in het kader van 75 jaar Bevrijding, een lezing in de Grote Kerk en het uitstapje. Andere plannen konden we door de maatregelen sowieso niet meer realiseren.

Diverse activiteiten

Rabo Clubsupport

Oud Edam mocht meedoen met de actie Rabo Clubsupport 2020. Ons doel was het digitaliseren van foto's etc. Dat doel hebben wij nog steeds! Dankzij steun van onze supporters ontving het bestuur een cheque van € 331,42, waarvoor hartelijk dank!